

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foile Inscrise în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Le

Foile bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Greșit-am!

(ch) Puține lucruri se par mai grele o-
mului de azi decât această, totdeauna ade-
vărată și folositoare mărturisire: greșit-am!
Suntem cu toții din aluatul aceluiași etern o-
menesc, neîntrecut zugrăvit de Mântuitorul
nostru, și personificat în emoționanta figură
a „Fiului rătăcit.”

Ajuns la anii când mijeste bărbăția,
eroul nostru era încrezut în mintea și în pu-
terea sa, și era plin de valul cald al dorului
de viață trăită. Nu mai vedea altceva înainte:
iubire părintească jignită, abuz de bunul câș-
tigat de altul, reputația familiei, ce sunt toate
acestea în fața irezistibilului dor de a trăi?

A plecat, dar a căzut și în curând a de-
căzut. — De ce nu s'a oprit oare mai de vreme?

— Este în om o judecată care nu ju-
decă și o voință care nu vrea ceea ce judecă
și vrea Dumnezeu. — Păcatul strămoșesc ne-a
rănit firea: Mintea noastră în loc să caute și
să primească totdeauna numai adevărul și
prin el pe Dumnezeu, îl caută a lene și-l pri-
mește anevoie, în timp ce se complăce în ig-
noranță și îmbrățișează eroarea. Voința no-
astră în loc să tindă totdeauna spre binele a-
rătat de mintea dreaptă, legiuit de Dumnezeu
și vestit de Hristos, se lasă bucuros involbu-
rată de vrerea răului și a plăcerii și de aceea
suntem răi și adesea vrem să rămânem răi,
în loc de a ne sfinți. — Vigoarea noastră de
viață, în loc să ne împingă și fizicește spre
ajungerea binelui cunoscut de minte și voit
de voință, în ciuda oricăror greutăți, descura-
jează în fața lor și dă înapoi: de aceea sun-
tem adesea lași și fricoși în mărturisirea ade-
vărului și în facerea binelui. — Poftele no-
astre, în loc să se lase rânduite de judecată și de
har, ne împing cu sălbătăcie spre cele trupești,
care ne robesc apoi, pe măsură ce le gustăm.

Ranele acestea patru sunt în noi. Din
cauza lor fiul cel rătăcit a așteptat până la
răzbit foamea și golătatea, murdăria, rușinea
de sine și toată miseria, și abia atunci a pri-
mit remușcările conștiinței și a zis: „Scula-
mă-voiu și mă voiu duce la tatăl meu și-i
voiu zice: Tată, greșit-am!..

Dacă creștinismul nostru este molatec,
și neputincios, este așa, înainte de toate, din
cauza înspăimântătoarei noastre ignoranțe în
cele creștinești. Suntem ignoranți și adesea
vrem să rămânem ignoranți și adânciți în
perversitatea firii noastre stricate în plus și
prin păcatele personale. Este din cauza fricei
de efort a trupului nostru, ori din cauza îm-
plinirii poftelor lui peste vrerea conștiinței.

Porunca zilei este să ne instruiem în cu-
noașterea adevărului și să instruiem pe cei din
jurul nostru, pentru ca lumina acestei cu-
noașteri să ne arate micimea și josnicia, să
ne smulgă și să ne dea puterea de a ne recu-
noaște greșala, și așa să ne întoarcem la viață.

Dascălii doririlor noastre

(+). Vremile se schimbă. Și oamenii
așisderea. Un sfert de veac e prea destul ca
să vezi lume nouă, cu așezări noi, cu obi-
ceiuri noi. Cu atât mai vartos își pot da
seama de deosebiri dintre ceea ce a fost și
ceea ce este cei cari privesc dela distanță de
timp și mai îndepărtată lucruri, oameni, în-
tâmplări, directive, năzuințe și realizări. Și
pot face o judecată dreaptă asupra a ceea ce
a fost și a ceea ce este, trăgând și încheerea
asupra a ceea ce ar fi, eventual, mai bine
decât ceea ce este.

Ținem s'o spunem chiar dela început:
Nu suntem laudatores temporis acti, cu orice
preț și împotriva oricărei convingeri mai drepte.
Ferească Sfântul! Trebuie să recunoască însă
ori și cine că avem, în trecutul nostru arde-
lean, multe realități naționale, sociale și cul-
turale, în fața cărora caută să ne oprim și
azi, și totdeauna, respectuoși, cu suflet gata
de a primi învățăturile ce se desprind din
pilduirea lor. Și în acest trecut al nostru,
nu încapă îndoială că, pe lângă apostolia
providențială a preoției în slujba neamului,
realitatea cea mai binecuvântată, în rodurile
sale a fost osteneala neprecupețită pusă de
dascălii de odinioară, în slujba aceluiași ideal.

Dascălul, cași preotul de altădată, era
mucenicul unui gând mare: să fie suflet în
sufletul neamului său. Nu știa atâtea mărun-
țișuri „științifice” ca, bunăoară, urmașul său
de peste o jumătate de veac. Dar știa bine
ce știa. Și învățătura sa o trecea și micuților
din școala satului în care-i fusese rânduit
să-și cheltuiască puterile minții și căldura
inimii. Nu se fudulia cu activitatea „extra-
școlară” (mantauă, sub care așa de ușor se
ascunde lipsa dela datorie), ci își vedea de
dascălie, în înțelesul cel mai nobil al cuvân-
tului. Dela el micile odrasle de plugari nu
învătau multe de toate, ca să se aleagă o
nimica toată. Dar învățau temeinic de ceea ce
aveau lipsă în viață.

Iar aceasta înseamnă foarte mult. În-
seamnă totul, odată ce știm că — vorba a-
cademicianului francez André Maurois — „ade-
vărul este că totul atâră de un număr res-
trâns de metode bine învățate din copilărie.
A ști să scrii perfect, să citești și să soco-
tești, este lucru mare. Cei mai mulți dintre
oameni n'au aceste cunoștințe elementare.
Mulți citesc greu, rău, fără ca un cuvânt scris
să le înfățișeze numai decât ideea al cărei
sens este”. — Dascălii de altădată știau să-și
facă vreme (pe lângă toate grijile gospo-
dăriei, de atâteaori model) pentru a pune
temelie bună, de carte și gândire sănătoasă,
pruncilor incredințați grijei lor.

În ochii dascălilor confesionali — căci
la ei ne gândim — Școala era fiica Bisericii.
— Decât: fiicei îi este dragă maica sa, cu
simțemintele, dorințele și plăcerile ei. De a-
ceea își dă silința să le răspundă pe cât îi
stă în putință. Și cât mai prompt și mai bine.
Deoparte din iubire fiască. De alta fiindcă se
știe supravegheată din aproape. Iar dascălii
confesionali, atât din reverința față de auto-
ritatea bisericească, cât și din conștiința
creștină ce și-o câștigaseră în „preparandiile”
din umbra catedralelor în stranele cărora
cântaseră de atâtea ori, așa făceau: munciau
mână în mână cu preotul, călăuziți de impe-
rative înalte, morale, evanghelice. Și erau ne-
despărțiți în zile de peste săptămână ca și în
sărbători. La boteze, la cununii, la înmor-
mântări, erau împreună, săvârșind slujbele
sfinte. La vecernii, utrenii și liturghii, aseme-
nea. În Dumineci și sărbători dascălul-cantor
privea părintește peste școlarii ce-i erau sub
ochi, în jurul stranei, și cântau și ei sfinte
cântări și răspunsuri liturgice învățate dela
dascălul ce punea într'asta tot atâtea foc și
răvnă ca într'u a-i învăța cântecele naționale.
Ba și mai mult. — E așa de mișcător să vezi
și acum câte-un venerabil domn bătrân, cu
părul alb și statura plecată sub povara ani-
lor apropiindu-se, sfielnic, de strană și ținând
rostul la cântări, în rând cu cântăreții cari,
azi nu mai sunt învățători! Cinste bătrânilor!

De prisos să mai spunem că nici în tre-
cătoare clipe de încordare între preot și în-
vățătorul confesional — inevitabile între oa-
meni — din gura acestuia nu ieșiau cuvinte
ce ar fi întunecat în ochii copiilor măreția
sfântă a Bisericii lui Hristos și a învățăturii
ei. Și așa tinerele vlăstare să ridicau res-
pectuoase de cele sfinte, iubitoare de neam
și de lege, și înzestrați și cu cunoștințele de
lipsă pentru a face față vremii și a nu o mai
duce, într'ale neștiinței de carte, ca moșii și
strămoșii. — Și ce alta era mai de dorit?

Vremile s'au schimbat mult. S'au schim-
bat și oamenii. Și dascălii. Și când ne gân-
dim la bătrânii noștri dascăli, cari nu mai sunt,
inima ni-se umple de duiosie. Dar nu-i mai
putem aduce înapoi. O dorință însă tot ni-se
trezește în inimile induiosate: să învie din
nou, în scoalele noastre, sufletul lor cinstit,
creștin, respectuos de tot ce merită respect,
și dedicat școlii mai presus de toate. Care
lucru se și poate realiza. Pe o singură cale;
pe calea școlii confesionale, cu dascăli con-
fesionali, formați în școale normale confesio-
nale, ținând pas cu vremile noastre și cu
recerințele lor de pedagogie creștină.

Vom mai ajunge să vedem și acest vis
realizat? S'ajute Dumnezeu cât mai îngrabă!

Statul român viitor. Conducătorul Statului, d. *General Antonescu*, a făcut reprezentanților presei și întregii Țări o seamă de declarații, lămurind situația actuală și trasând perspectivele viitorului. După o mișcătoare mărturisire a sentimentelor de iubire ce le-a avut totdeauna pentru legionarii cari, de trei ori, i-au jurat credință (6 Octomvrie, 8 și 27 Noemvrie), pentruca să i-se răspundă cu înșinuări netrebnice și cu tentativă de asasinat, și după jurământul solemn în fața lui Dumnezeu, a Țării și a Istoriei că dacă se va mai face vre-o nouă greșală, va fi necruțător, gen. Antonescu, care „n'a înșelat, nu înșală și nu va înșela niciodată”, a precizat și ceea ce urmează:

„Statul viitor va fi un Stat de disciplină, de ordine și de acțiune creatoare.

Tineretul va fi educat în duhul de jertfă națională și de idealism creștin, pentru care s'au trudit și s'au jertfit, veac de veac, Voevozii, vitejii și martirii noștri.

Țărâniea va fi îndrumată spre o nouă viață, Statul organizând producția agricolă, dând unelte și mașini țaranului, creind o industrie alimentară și transformând ordinea sanitară atât de înapoiată a satelor noastre.

Muncitorimea va fi ridicată prin sporirea producției și prin crearea de mari lucrări publice, căi de comunicație, canaluri și irigații. Voiu lupta cu toate puterile ca să ridic viața muncitorului, fiindcă și eu nu mă consider decât cel dintâi muncitor al Țării.

Funcționarii vor fi întrebuințați în această mare acțiune a Statului și li se va deschide drumul spre întreprinderile private, pentru a asigura tuturor salarii demne de muncă și rolul fiecăruia,

Cărturarii și slujitorii Bisericii vor avea în acest Stat rolul care se cuvine despicătorilor de drumuri și ziditorilor de suflete.

Un Stat nou cu suflet nou. Aceasta m'am obligat să fac. Aceasta voi face. Fiindcă acest Stat îl așteptați toți, de atâta vreme, Români.

Toți ați crezut, ați așteptat; toți nădăduiți în această Românie Nouă.

Trândăvia, interesul personal, intriga, necinstea, minciuna, trădarea, lingușirea, lipsa de merit și de caracter, amenințarea și ura, — acestea le urîți cu toții — o știu — și eu le urăsc cel dintâi. — Munca, adevărul, dreptatea, cinstea, caracterul, onoarea, loialitatea, meritul și ridicarea prin competență și disciplină, respectul față de toate aceste temeieri de viață: iată ce ați voit, iată ce trebuie să întemeem în noul Stat.

[...] Pentru a ajunge la această înfăptuire viitoare, cer acum: *ordine, disciplină și muncă.*

S'ajute Dumnezeu ca gândul bun faptă să fie! Și România de mâine să fie într'adevăr un „Stat de disciplină, de ordine și de acțiune creatoare“.

Preotul și medicul

Dr. René Biot observă că nu există lucru omenesc care să nu fie fructul conlucrării dintre oamenii de diferite branșe. Tocmai de aceea a și fondat „Grupul de studii medicale, filosofice și biologice din Lyon“, în care colaborau diferiți învățați, publicând o mulțime de studii.

Problema colaborării între preot și medic a fost tratată — deși nu pentru întâia dată — și în ședințele acestui „Grup de studii“, iar *Dr. Biot* îi consacră pagini minunate. Aici se consideră că atât ministerul preoțesc cât și acțiunea medicului, au același obiect, și anume *omul*, nu numai sub aspect anatomic sau fiziologic, dar viața lui întreagă, atât a țesuturilor somatice, cât și a sufletului. Fiind individul omenesc compus în mod esențial din trup și din suflet, a căror îmbinare e așa de strânsă, e foarte nefiresc a te ocupa numai de trup sau numai de suflet, neglijând cealaltă parte.

Conlucrarea dintre preot și medic e indicată deci de însuși *obiectul* activității lor. Dacă amândoi ar fi pătrunși până la tresărire de măreția chemării lor, vor face fiecare — cu siguranță — un bine imens în sfera de activitate proprie. Totuși acest bine va fi incom-

plet, lipsindu-i ceea ce îl apropie de Dumnezeu, și anume întâlnirea celor două omului, privit în totalitatea lui. Vindecarea parțială nu este vindecare adevărată, mângăierea ce atinge numai sufletul, nu are efecte durabile. Medicul, a cărui primordială e să redea sănătatea bolnavului, nu poate uita că bolnavul are și suflet pe care nu-l poate ignora, nici în nici un caz, cu atât mai puțin nu-l poate răni chiar lipsi de viața harului. De altă parte preotul, deși preocupat de mântuirea sufletului, nu trebuie să fie nepăsător față de trupul ce poate e slăbit, enervat de durință, din care cauză comunică și suferința și chinurile lui.

Nu numai obiectul, dar și *misiunea* comună trebuie să apropie pe medic și pe preot în marea ofensivă contra răului fizic și moral în marea ideal de a-și pune știința și talentul în slujirea aproapelui. Nu este o preoția lăsată de Isus ca o medicină pentru alinarea suferințelor de tot felul? (cfr. *Mt. 16*). De altă parte oare medicul creștin nu este cită și el un fel de sacerdotiu, ce-l apropie așa de mult de preot în timpul acțiunii asupra sufletului și a trupului celui bolnav (c.f.r. *Docteur X...: „Conseils d'un Père médecin à son Fils Prêtre“* Paris, 1933, p. 10). Misiunea lor — dacă îi obsedează — nu poate să nu-i apropie, nu numai când întâmplător se întâlnesc la căpătâiul unui bolnav, dar mod sistematic, în mod obișnuit, pentruca celei mai desăvârșite vindecări ce se poate da. Și de fapt, cât e de frumos a vedea preot și pe medic muncind împreună și sprijinindu-se unul pe altul în marea operă de alina suferința! Nici o profesiune nu se poate mănă atât de mult și nu se îmbină atât potrivit ca aceste două! Preotul trebuie să împlinească misiunea ca și Isus, care a dat și trupurile, atât de des și cu atât generozitate încât aproape nu există pagini de evanghelie care să nu pomenească aceasta. Medicul trebuie să-și exerciteze

FOIȚA „UNIRII“

Mitropolitul Vasile

— Amintiri *) —

Il știu din frageda-mi copilărie, de când n'aveam încă șapte ani împliniți; — el, oltean și născut copăcean, eu copăcean numai după mamă, iar după tată-meu, „de pe Ardeal“.

Actul final din tragedia părinților mei sfârșindu-se, cei trei copii rămași după catastrofa ne întoarserăm la vatra maicii mele, în Copăcelul de sub poalele „Pietricelei“, unde moșul meu era „popa al bătrân“, unchiul meu „popa al tânăr“, iar mortul de ieri al neamului

*) Publicistul de seamă, care este d. A. P. Bănuț, a scos de sub tipar anul trecut o lucrare dintre cele mai captivante ce poate citi un ardelean: „Oameni de ispravă“ (Sibiu, 1940. Pag. 207. Preț: 85 Lei). Intre „oameni de ispravă“ a căror figuri le prinde în linii ușoare, de lumină simpatică, se află și aceea a Mitropolitului Vasile dela Blaj (pag. 145—158), „Vasile Vodă“, cum îi poreclise N. Iorga. Credem că facem o plăcere, stimulatorilor noștri cetitori, reproducând rândurile atât de evocative ale d. A. P. Bănuț, pomenita lucrare a căruia socotim că e de prisos s'o mai recomandăm și noi după citirea acestei bucăți. — Se recomandă de sine. — Aici amintim doar adăta, că d. Bănuț prinde, în portretele Dsiale, cu aceeași dragoste și măiestrie, pe Bunea, A. Vlaicu, I. Pop rețeganul, prot. Ion Bercean și pe alții. (N. R.).

se chema încă numai „al Suciului din ulița a mică, Vășile, care umbla la școala unguerească din Făgăraș“...

Par'că-l văd acum: un dolofan de băiat de vre-o cinsprezece ani, sănătos-măr, făcut dela pământ și greu ca fierul, de tremura prundișul sub călcăiele lui, când trecea mândru, legănându-se ușor, cu capul dat nițel într'o parte, a fală flăcăiască. Avea ochi mari, vioi și-un năsuc rotund, cârnit o leacă'n sus, cu dăcică dârjenie, iar vorba-i era îndrăzneată și „cântată“, cum se cântă așa de dulce fraza muntenilor, în toată „Țara Oltului“, începând dela Șinca și până pe la Breaza și Lisa, ba și mai încolo...

Dar chiar și 'n vacanțele de vară, îl vedeam destul de rar, fiindcă „Suci-eștii“ steteau pe la mijlocul satului, iar noi tocmăi în căpătul de miază-zi al Copăcelului... câteva case ne mai despărțeau de câmpul deschis, de unde cuprindeai toată zarea și vedeai strălucind în bătaia soarelui frunțile pleșuve ale bătrânilor Carpați făgărășeni.

O, sat drag al copilăriei mele, revărsat de-a-lungul celor două uliți, pline de copăceni voinici și 'nnalți toți, ca sulinarii!

De-acolo, din capul satului, priveam zilnic și tot mai mirat, la „Vârful de ameazi“, uriașul cărunt ce 'mbrățișează cu duioșie pe surioara lui „Pietriceaua“, înveșmântată 'n bogată haină de brădet, pururea verde.

Cât nu m'oi fi minunat, Doamne, țancurile 'nzepezite ale munților ce strălucesc în Făgărașul, întinzându-se de-a-lungul grăunțului cu nesfârșii lor codri sinilii, ce păreau tasei mele de copii neîntrerupte prisme de granit negru, spoite pe de-asupra cu dungă de var, ce nu dispărea decât în data lui Iunie.

Din piscurile lor golașe se prăvăleau motoase, peste sghiaburi și prăpăstii, de râuri, a căror apă cristalină o soarbe cu comie Oltul din vale, alunecând domol și mai adăpat, înspre „Turnul-Roșu“ și de-acolo în... „Țară“.

De sub poala acestor munți auziam firipându-se pe 'nserat, doinele bătrânești, lăite de flăcăii și fetele ce coboreau de pe deal cu vitele, cu caii și cu oile...

Acolo, în Copăcelul meu drag, am găsit întâiaoară, nespusa dulceață, farmecul fărâșorilor pereche și 'ntreagă frumusețea plină de suri și de tâlcuri a minunatei noastre țări românești!

Acolo am simțit încolțind încet în sufletul meu de copil, floarea mândriei „Oltean nobil“, ce-a aparținut odinioară toată „Țara Făgărașului“, vechiului și nouului „Regat Românesc“.

În umbra deasă a acestor codri pierzătoare pe sub „Plaiul Manului“, s'a plămădit în moara noastră de copii, nestinsa dragoste

misiunea ca un sacerdoțiu, cu multă abnegație, cu multă jertfă și mult devotament. Alfel medicina nu e decât o vulgară meserie. Medicul trebuie să fie în orice clipă bunul Samaritanian din Evanghelie!

Ca să-și câștige însă aceste virtuți, necesare pentru ca misiunea lui să fie în adevăr ceva mare și vrednic de recunoștința omenirii, trebuie să se apropie de preot; iar preotul ca să poată fi folositor și trupurilor, e necesar să se apropie de medic.

De altfel cine ar nega că medicul are lipsă în viața-i plină de alergări — și gândul îmi zboară la acei pioneri ai sănătății ce locuiesc în comunele rurale, fără mașină, fără trotuar, și cu o circumscripție plină de toate mizeriile — de un ajutor cald și sincer? Și cine nu crede că și preotul — om fiind — are nevoie de un sprijin prietenesc? Chiar și aceasta e un motiv de apropiere și chiar de strânsă legătură între preot și medic.

Fără a mai considera și altele, e destul de clar că atât obiectul și misiunea comună, cât și necesitatea amândora de a avea un prieten mânat de aceleași doruri și aceleași idealuri sunt motive suficiente, ca să se formeze o strânsă legătură între preot și medic.

Efectele unei astfel de colaborări nu pot fi decât nebănuite de mari. Pentru țara noastră, unde durerea de tot felul stăpânește suflete și trupuri, și unde de multeori imortalitatea e cauza atâtor boli, iar suferințele trupesti, cauza atâtor păcate, această colaborare ar fi ca o binecuvântare cerească.

Deci spre binele acestui popor român, uniți-vă cei chemați să alinați, imprieteniți-vă ceice puteți mai bine ca oricine sluji pe Dumnezeu și Patria prin frații noștri slăbiți la trup și pătați la suflet!

Pr. Eugen Popa

(Va urma)

Pentru Seminar. E timpul să notăm aici începuturile de bunăvoință efectivă în favoarea Seminarului. Nu sunt multe, e adevărat: dar vor avea însă darul să stimuleze și altele. Nu vom găsi oare optzeci de oameni în biserică

noastră, cari să se oblige la susținerea unui cleric în Seminar pe timp de un an? E înădevară așa de mult 6000 Lei la an?

Iată cei ce au ajutat până acum: Intrețin câte un cleric: Ilustrisimul Vicar Dr. V. Macaveiu, Rvmul Gh. Dănilă, Districtul prot. Blaj și Districtul protop. Luduș. — Am amintit aci pe pâr. Șomlea, care s'a obligat să dea în rate lei 6000. Amintim acuma pe pâr. Bătașcu cu 1000 lei și pe un binefăcător care vrea să rămână necunoscut, cu 1000 lei.

La acestea adăugăm cu mare plăcere cele ce urmează: „Parohia română unită din Ploești, înțelegând greutățile excepționale prin care trece Seminarul teologic din Blaj, trimite suma necesară întreținerii unui teolog (o bursă) pentru un an școlar: 6000 (șase mii lei). Ofranda noastră e recunoștința ce o purtăm Blajului pentru binefacerile pe care le-a făcut parohiei noastre; e mângăierea ce o aducem celor ce suferă. Suferința lor e suferința noastră. Sufletele curate ale elevilor să ofere durerile și rugăciunile lor dintr-o zi pentru parohia donatoare. Ploești, la 12 Ianuarie 1941. În numele parohiei Pr. Ștefan Medveșan a par.“

Gestul parohiei Ploești a surprins foarte plăcut, mai ales pentru felul cum s'a făcut. Noi știm că parohia aceasta nu e de loc bogată și că face eforturi mari pentru asigurarea ridicării unui locaș sfânt. Dacă afară de jertfele obișnuite, și afară de jertfele excepționale pe care știm că le fac credincioșii noștri de acolo pentru ajutorarea sutelor de refugiați, s'a aflat totuși posibilitatea de a trimite și darul amintit Seminarului, înseamnă că acolo este un preot care-și știe misiunea, și credincioșii care îl înțeleg, iar asta e mai mult decât însuși darul, pentru care Dumnezeu să-i binecuvinteze.

Știri mărunte

Șase ani dela moartea Mitropolitului Vasile. — Atâta a trecut de când Mitrop. Vasile Suciu nu mai este printre noi: șase ani. Frământările neferticilor ani din urmă ne-au copleșit peste măsură.

Amintirea celui ce a fost însă „Vasile Vodă“ al Blajului nu ne-a smuls-o nimeni din inimă. Noi, blăjenii, l-am pomenit mereu, cu drag, în taințele inimilor noastre, de câte ori am zărit înfăptuirile lui în zid și în piatră, și l-am revăzut mereu, cu ochii sufletului, de câte ori am parcurs opera lui scrisă. Anul acesta pâr. Valeriu Crișan l-a făcut pomenirea cu laudă în „România Nouă“ (29. I. 41.) și „Gazeta Transilvaniei“. (2. II. 41). Cetitorilor noștri le prezintăm și noi la „foiță“, figura-i veșnic vie și cuceritoare, așa cum a prins-o cineva care l-a admirat, și care l-a avut drag totodată.

Răspuns la o telegramă. Președinția Consiliului de Miniștri — cabinetul Primului Ministru — cu dt. 31 Ian. 1941. la telegrama I. P. pâr. Mitropolit Alexandru, cunoscută deja cetitorilor noștri, a răspuns următoarele: „Înalt Prea Sfințite, Mulțumesc înalt Prea Sfinției Voastre pentru asigurările de devotament și încredere, făcute în numele Bisericii Române-Unite, din catedrala de atâtea ori istorică a Blajului. Simțemintele identice ale credincioșilor celor două confesiuni ale Neamului nostru, constituie pentru inimile tuturor Românilor mărturie scumpe că lupta pentru împlinirea destinului național firești va fi dusă la izbândă desăvârșită. — GENERAL ANTONESCU“.

O punere la punct. Oficineri interesate au insinuat că guvernul d. Antonescu ar proteja pe francmasoni. Asta, chipurile, pentru că lojele și-ar avea reprezentanții lor în acest guvern. Pentru a pune capăt acestor svonuri s'a dispus din chiar ordinul d. Antonescu: 1. Trimiterea în judecată a tuturor celor cari au afirmat că a existat sau există un singur membru al guvernului generalului Antonescu, care era francmason sau protector de francmasoni. — 2. Publicarea materialului documentar privitor la francmasoni, pentru ca toți oamenii de bună credință să-și dea seama ale cui unelte sunt păcătoșii, cari afirmă că generalul Antonescu, sau colaboratorii săi, ar proteja pe francmasoni.

Locale. Dumineca viitoare, a Fiului răstăcit, va predica în catedrală pâr. Liviu T. Chinezu, profesor de teologie.

— Săptămâna trecută a fost înmormântat la Blaj plutonierul Anghel Marinescu, răpus la datorie, în București, de gloanțe de-ale rebelilor. La locul de veșnică odihnă a fost petrecut, în dangătul duios al tuturor clopotelor dela bisericile din loc de o mulțime imensă, în frunte cu reprezentanții tuturor autorităților locale.

S'a pus cruce „Fraților de Cruce“. Mai în urmă toată disciplina școlară era să se ducă pe copcă. Cu tineretul școlar înscris în „culburi“ și înregimentat în „Frații de Cruce“ nu mai răsbiau

glia săracă, de limba bogată, de legea creștină, de ntreagă ființa lirică și cinstită a neamului nostru bun și drept.

În Copăcel am învățat noi, pe furis, dela fleiertatul nostru dascăl Dumitru Pop, „Istoria Țărilor Române“ și toate sfintele cântece naționale, apucate din bătrâni, cari au statornicit pentru totdeauna, în taințele sufletelor noastre, calda simțire românească.

În școala grănițerească de model, a Copăcelului, sub ochii vulturești ai „eroului dela Lissa“, inspectorul școlar Baron David Ursu de Mărgineni, și-a pus temelie trainică sufletului său, copilul „Vasile al Suciului“, Mitropolitul de mai târziu al Blajului, trecut acum, prin vrednicia vieții sale închinată ntreagă binelui obștesc... în împărăția plină de lumină a veciniei!..

Din acest sat de munte a pornit, în drumul său glorios, micul Vasile Suciu, care se remarcase dascălilor săi prin sănătatea-i trupească, prin inteligența vie, prin simplitatea apucăturilor, prin cuvința și cinstea lui țărănească.

Dar, Doamne, lung i-a mai fost drumul, nevoios și plin de piedeci, iar către sfârșitul său, atât de dureros și de tragic!

Ce binefacere cerească-i pentru toți muritorii, că nimenea nu-și știe soarta și nu-și prevede sfârșitul zilelor!

Dacă ar fi știut copilandrul voinic și plin

de viață, care, la șaisprezece ani trecea dela „civilele“ din Făgăraș, pentru împlinirea destinului său, la liceul din Blaj — dacă ar fi bănuț el, că pe la vârsta de treizeciséci de ani, de-atâta ședere 'n loc, stând aplecat peste manuscrise, o să-l încolțească de moarte, urgisitul diabet și că ultimii săi zece ani va avea să-i petreacă, slujit la trup și ținut într'un fotoliu — socot, c'ar fi renunțat de bună seamă la cărja vlădicească împreună, vai, cu cărja suferințelor amare... rămânând pentru totdeauna plugarul necunoscut din Copăcel, trăindu-și traiul în liniștea ogoarelor sărace, după legile simple ale firii, în mijlocul alor săi și a copiilor, ce i-ar fi rânduit bunul Dumnezeu.

Se vede însă, că nu numai orice înălțare omenească se plătește nespuse de scump, dar că întreaga noastră viață pământescă — oricum ar fi și-a oricui ar fi — nu este, în fond, decât o lentă și dureroasă expiere, o nelămurită și tragică trecere în spre limanul necunoscut...

Din amintirile care stăruie încă 'n mintea mea, voi căuta să desprind câteva, menite să caracterizeze un om, un caracter întreg, un suflet frumos, ce 'n clasică-i simplitate, era totuși, de-o rafinată, de-o desăvârșită nobleță.

Era 'n vara anului 1892.

Înainte de-a pleca pentru șase ani la Roma, tânărul „candidat“ al Blajului și viitorul mare Mitropolit, venise să-și petreacă ultima vacanță școlară de „bacalaureat eximio modo“, în satul părinților și fraților săi.

Într-o dimineață limpede de 'nceput de Iulie, l-am văzut trecând pe drum înainte, cu tatăl său, în spre „Lazuri“. Eram cu unchiul meu.

Aveau amândoi coasele 'n sp-nare. Tânărul Vasile călca săltându-se din călcăie, părea că are elastic în pulpe.

— Ce faci dumneata, nene loane? — întrebă unchiul pe tatăl teologului de Roma, — îl pui la muncă și pe Domnul Vasile?

— Ba zău-io, nu! „Dumnealui“ vrea!

— „Am dorit să mai cosesc odată pe luncă, părinte Valeriu, înainte de-a pleca la Roma. Îmi place foarte mult coasa!“

— li voinic... o poartă jucându-se! li tot înaintea mea de-o svărlitură, și trage-o brazdă, cât doi inși! — completă bătrânul, mândru de fiul său care, deși candidat plin de speranțe al arhidiecezei, rămase legat cu trup și suflet de sfânta muncă dela țară, ce-a onorat pe-atâția din oamenii de seamă ai vremurilor...

Cei ce veniseră să-l roage să le salveze patria, nu l-au găsit oare pe marele Cincinnatus, ținând de coarnele plugului?

Era 'n același an, spre toamnă, în prezia plecării lui la Roma.

nici părinții, nici dascălii. Trăgându-și seama că așa merge de răpă și școala și neamul, ministerul Educației Naționale, Cultelor și Artelor, a înțeles să ia hotărâri pentru reîntronarea disciplinei în școală și a raporturilor firești între elevi, deoparte, și între părinți și profesori, de alta. De aceea a interzis orice fel de activare a copiilor și tinerilor în „Frățiile de Cruce“, acolo unde au fost organizate până acum, precum și orice nouă organizare a acestora.

Măsuri impuse de împrejurări. Luni, în 3 Febr. c., s'a ținut un consiliu de miniștri sub președinția d. Gen. Ion Antonescu, în care s'au luat mai multe hotărâri impuse de împrejurările excepționale în cari ne aflăm. Intre altele s'a hotărât să se facă o revizuire a funcționarilor publici, introduși sau eliminați, din ultimile luni, păstrându-se în serviciul Statului toate elementele bine pregătite, muncitoare și cu spirit de ordine. — Tot atunci s'a mai decis că, împotriva preoților care, renegându-și chemarea lor duhovnicască și Altarul, s'au amestecat în desordinile din ultimele zile, se vor lua cele mai aspre măsuri.

Indărăpt la numărul de ordine! Calcule, cari numai binecuvântate n'au fost, „scăpaseră“ pe elevii de datorința de a purta pe umăr inițialele școlii la care învățau și numărul de ordine primit dela școala respectivă. Ministerul Educației Naționale a revenit asupra cazului și a hotărât, deunăzi, ca toți elevii de școală secundară de-acum încolo să aibe din nou carnet școlar personal, spre a servi, între altele, la identificarea elevilor, și să poarte la brațul stâng inițialele școlii și numărul de ordine indicat de școală.

A mai murit un memorandist. Rândurile, acum și de altfel atât de rare, ale memorandiștilor, au mai pierdut o personalitate de marcă: *Emil Bron*, canonicul-protop. pens. al catedralei Române Unite din Oradea, s'a stins din viață, la Cluj, Miercuri, în 29 Ian. c., dimineața, în anul 77 al vieții și 53 al preoției sale cinșite. Fostul memorandist își slujise neamul și biserica în vremuri de prigoană străină, și în lumea românească, așa cum numai sufltele de elită știu s'o facă: desinteresat, cu îndrăzneală, neobosit și gata oricând de orice jertfă. — Facă-i Domnul parte cu cei drepti!

„Văd. Elena Urzica și familia, mulțumește pe această cale tuturor celor ce au încercat să le dea o mângăere în nemărginita lor durere, încercată prin trecerea la cele eterne a neuitatului lor soț și părinte Aureliu Urzica, fost judecător pensionar în Blaj“.

Venise să facă o vizită de adio unchiului meu și intrase în casă.

Mătușe-mea, găsindu-se în curtea economică, strigă în glumă către unchiul meu, care nici nu mai știu ce trebăluia și el, prin grădina:

— Treci repede 'n casă, Valeriu, c'a intrat „Mitropolitul!“

Unchiul, care nu văzuse nimic, se 'ntoarse surprins:

— Care Mitropolit?... tu creștino.

— „Al Suciului“, măi omule... nu-i zice așa tot satul?

Dar unchiul, pornind spre casă, îi răspunse foarte serios:

— Gura păcătoasei, adevărul grăește!

N'o să treacă mult și-ai să-l vezi chiar Mitropolit în Blaj, asta și-o spun eu, ca s'o iei a-minte!

— Cât îi de vestit Copăcelul vostru, te pomenești că mai dă nației și-un... Mitropolit — ripostă, ironică, mătușe-mea.

Intrați însă de grabă 'n casă ei stătura vre-o jumătate de ceas de vorbă cu tânărul Suciul, iar când acesta își luă adio de plecare, mătușa îl întrebă:

— Câți ani vei sta în Roma... și când ai să te 'ntorci, domnaule Suciul?

— Nu mă 'ntorc decât „Mitropolit“ — răspunse, râzând prietenește, proaspătul elev al „Propagandei“ care, se vede treaba, aflase de „mica răutate“ a coanei preotese.

Nr. 420—1941.

Concurs la ajutoare

Publicăm concurs cu termen de 28 Februarie 1941, pentru împărțirea ajutoarelor arătate mai jos destinate tinerilor cari studiază la diferite școale:

I. Din fundațiunea Alexandru Sterca Șuluțiu

1. Patru (4) ajutoare de câte 5000 lei, șase (6) ajutoare à 4000 lei, zece (10) à 2500 lei, pentru tineri cari studiază la facultățile de litere, drept, medicină, știință, la politehnică, academii comerciale și de agricultură.

2. Douăzeci și cinci (25) ajutoare à 1000 lei, pentru elevii de liceu dela școlile secundare.

La împărțirea ajutoarelor arătate mai sus, vor fi preferați consăngenii fundatorului.

II. Din fundațiunea Vancea casa arhidiecezană

1. Două (2) ajutoare de câte 3000 lei, pentru tineri cari studiază la Universități.

2. Două (2) de câte 2000 lei, pentru tineri cari studiază la Academii.

3. Zece (10) ajutoare à 1000 lei, pentru elevii cari studiază la liceul „Sf. Vasile“ din Blaj.

4. Zece (10) ajutoare à 1000 lei, pentru elevii dela Școala Normală de învățatori din Blaj.

5. Douăsprezece (12) ajutoare à 1000 lei, pentru eleve cari studiază la școlile secundare de fete din Blaj, având preferință ficele de preoți arhidiecezani.

6. Douăzeci (20) ajutoare à 500 lei, pentru ucenicii de meserii.

III. Din fundațiunea Vancea-Alumnate

Zece (10) ajutoare à 1000 lei pentru elevi sau eleve dela școlile secundare din Blaj, cari sunt alumni ai internatelor de pe lângă respectivele școale.

Consăngenii fundatorului vor avea preferință la împărțirea ajutoarelor din fundațiunile „Vancea“ apoi „caeteris paribus“ fiii preoților nostri arhidiecezani.

IV. Din fundațiunea Ion Micu Moldovan

1. Trei (3) ajutoare de câte 3000 lei, tinerilor cari urmează universitatea.

Dar în ziua cea mare, când el deveni într'adevăr Mitropolitul Blajului, mătușe-mea era tot ea de către pădure, laudându-se:

— Nu-i ziceam eu „Mitropolitul“, de când era „maturizant“, ci voi... nu credeți?

Era în 1898. Șase ani dela plecarea lui în Italia. Se 'ntorsese de curând dela Roma, un palid și rezervat „Clarissim“ acuma, ce nu semăna par'că cu tânărul viu, de ieri-alaltăieri.

Terminasem clasa a șaptea liceală. Eram toți ai casei, plus Suciul, și mai venise la noi un tânăr doctor în drept și avocat stagiar în Făgăraș, care, la un moment dat, porni o discuție aprinsă, asupra determinismului și indeterminismului.

Suciul era, firește, adeptul liberei voințe. Cellalt, deterministul, își pleda teza avocătește, cu toată puterea argumentației, secundată de exploziile unui supărător glas strident și-a neîntreruptei gesticulații victorioase.

Tânărul preot dela „Propaganda“ a 'ntercat, o bună bucată de vreme, să-l convingă pe contrarul său cu argumente blânde și liniștite, dar simțându-se tot mai copleșit de glasul lui de Jupiter-tonans, — vizându-mă, îi zise domol:

— Nu-ți uita, amice, că mă găsesse în fața elevului meu la religione și că trebuie să-mi păstrez nu numai calzul, ci și... prestigiul — și tăcu definitiv.

(Va urma)

A. P. Bănuț

2. Unsprezece (11) ajutoare à 1000 lei pentru cei cari urmează școli secundare orice categorie.

Consăngenii fundatorului au preferință.

V. Din fundațiunea Simion Pop Mateiu

Trei (3) ajutoare de câte 1500 lei, tinerilor cari studiază la vre-o școală superioară, consăngenii având preferință.

VI. Din fundațiunea Augustin Ladav

Cinci (5) ajutoare à 1000 lei, cu preferință pentru astfel de tineri cari să pregătesc pentru cariere industriale, comerciale, tehnice și agronomice.

VII. Din fundațiunea Filon Tatu (Orfanotrofiu)

Cinci (5) ajutoare à 2000 lei, pentru fani de preoți dela orice școală, având preferință consăngenii fondatorului.

VIII. Din fundațiunea Alexă Bidian

Un (1) ajutor de 1000 lei, pentru consăngenii ai fondatorului, cari studiază la școala superioară.

IX. Din fundațiunea Crișan-Boeriu

Un (1) ajutor de 1000 lei, pentru tineri cari studiază la școală, consăngenii ai fondatorului.

X. Din fundațiunea Ioan Muntean

Un (1) ajutor de 500 lei, pentru un ucenic dela școala normală de învățatori din Blaj.

XI. Din fundațiunea Demetriu Muntean din Brad

Un (1) ajutor de 500 lei, pentru un ucenic de meserii din districtul Sibiu.

XII. Din fundațiunea internatului de fete

Trei (3) ajutoare à 1000 lei, destinate elevelor din internat, având preferință ficele de preot.

XIII. Din fundațiunea Dionisiu Șuluțiu

Două (2) ajutoare à 1000 lei, tinerilor cari urmează orice școală.

Consăngenii au preferință.

XIV. Din fundațiunea Maria Ianza

Un (1) ajutor de 2500 lei, pentru un ucenic sau ucenică, având preferință consăngenii.

XV. Din fundațiunea Dr. Izidor Marcu

Două (2) ajutoare à 1000 lei, având preferință consăngenii fundatorului.

Din ajutoarele date din fundațiunile arhidiecezane enumerate mai sus, vor putea beneficia tineri români uniți cu purtare bună și progres la studii, cari n'au burse dela școală și nici ajutoare în natură (locuință, întreținere).

Concurenții vor înainta cererile către dinariatul arhiepiscopesc român unit din Blaj cel mai târziu până la data de 28 Februarie 1941 însoțindu-le cu următoarele documente:

1. Certificat școlar 1939—1940, în copie autentică.

2. Extras de botez dela preot.

3. Certificat de frecvență pentru școala școlară în curs, în care să se facă mențiunea că petentul nu este bursier al școlii și nu beneficiază nici de alte ajutoare în natură sau bani. Elevii dela școlile secundare vor avea și nota medie obținută la finea trimestrului școlar.

4. Certificat despre starea materială a părinților.

5. Pentru dovedirea consăngenității petentului fondatorul vor anexa certificate dela oficiul parohial, ori dela alte autorități, însoțindu-le cu schema genealogică din care să se vadă gradul de înrudire.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 21 Ianuarie 1941.

Dr. Alexandru Nicolae
Arhiepiscop și Mitropolit
de Alba-Iulia și Făgăraș